

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

ЧЕРНИШОВ ОЛЕКСАНДР ЮРІЙОВИЧ

УДК 332.133.6: 332.025.1

**ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМ
РОЗВИТКОМ МАЛОГО МІСТА**

Спеціальність 08.00.05 – розвиток продуктивних сил
і регіональна економіка

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Покровськ – 2017

Роботу виконано у Донецькому державному університеті управління Міністерства освіти і науки України (м. Маріуполь).

Науковий керівник: доктор наук з державного управління, професор
Черниш Олена Іванівна,
Донецький державний університет управління
Міністерства освіти і науки України (м. Маріуполь),
завідувач кафедри менеджменту виробничої
та невиробничої сфери.

Офіційні опоненти:

доктор економічних наук, доцент **Комірна Віталіна Віталіївна,**
ДВНЗ «Український державний хіміко-технологічний університет» МОН України
(м. Дніпро), завідувач кафедри теоретичної і прикладної економіки;

кандидат економічних наук, доцент **Шадюра-Никипорець Наталія
Тимофіївна,** Чернігівський національний технологічний університет
МОН України (м. Чернігів), доцент кафедри теоретичної і прикладної економіки.

Захист відбудеться «19» жовтня 2017 р. об 11:00 год. 00 хв. на засіданні спеціалізованої вченої ради К 11.052.09 у ДВНЗ «Донецький національний технічний університет» Міністерства освіти і науки України за адресою : 85300, м. Покровськ, пл. Шибанкова, 2, ауд. 1.113.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці ДВНЗ «Донецький національний технічний університет» Міністерства освіти і науки України за адресою : 85300, м. Покровськ, пл. Шибанкова, 2.

Автореферат розісланий «18» вересня 2017 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради,
кандидат економічних наук

О. В. Рева

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Основу формування сучасної територіальної структури економіки України заклали процеси індустріалізації, які зумовили зосередження виробничих підприємств у великих та малих містах, причому в останньому випадку виробничі підприємства часто відігравали містоутворювальну роль. Разом з тим, дія економічного закону концентрації виробництва є передумовою не тільки підвищення ефективності виробничих процесів та їхньої організації, а й постійного відтворення соціально-економічних та екологічних дисбалансів між різними територіями внаслідок процесів урбанізації, диференціації рівнів розвитку інфраструктури, підвищення антропогенного навантаження на місцеву екологічну систему тощо.

За умов соціально-економічних перетворень після набуття Україною незалежності зазначена ситуація ускладнилася через низьку конкурентоспроможність національної промислової продукції та структури виробництва в цілому, посилення розриву між рівнем привабливості великих та малих міст з точки зору можливостей отримання роботи, забезпеченості інфраструктурою, перспектив ведення бізнесу та тощо. З огляду на сказане малі міста, які колись були центром тяжіння населення, перетворилися на депресивні території, перш за все, за рахунок погіршення фінансово-економічного стану містоутворювальних підприємств, відсутності ресурсів для модернізації транспортної, соціальної, рекреаційної, житлово-комунальної інфраструктури, зниження рівня добробуту населення і відтоку молоді та впливу інших факторів. Виходячи з даних обставин, нагальною проблемою реалізації соціально-економічної політики держави та органів місцевого самоврядування за умов сьогодення виступає подолання процесів регресу малих міст, дисбалансів в рівні безробіття, оплати праці, якості життя між великими та малими містами. Це потребує удосконалення методології, стратегії та тактики управління економічним розвитком малих міст.

Перші праці в області планування та прогнозування, а також дослідження засад управління соціально-економічним розвитком належать таким відомим вченим як Друкер П. [*Drucker P.*], Барнард Ч. [*Barnard C.*], Мескон М. [*Mescon M.*], Портер М. [*Porter M.*], Санталайнен Т. [*Santalainen T.*], Тодаро М. [*Todaro M.*], Тофлер Е. [*Toffler A.*], Файоль А. [*Fayol H.*]. Значний внесок у розвиток планування та управління соціально-економічним розвитком територій внесли українські вчені Бабаєв В., Бойко-Бойчук О., Вакуленко В., Карий О., Комірна В., Куйбіда В., Мамонова В., Пархоменко В., Шаров Ю., Удовиченко В. та ін. Різним аспектам забезпечення якості життя населення, в т.ч. в територіальному розрізі присвячено роботи Амоші О., Балуєвої О., Варналія З., Зінь Е., Комара Ю., Марової С., Токаревої В., Шадури-Никипорець Н., Шкрабак І. та ін. Проблемам функціонування та розвитку міського господарства присвячені праці Вербицького В., Долгальнової О., Дубового В., Карлової О., Лук'янченка О., Попової Ю., Сапельнікової Н., Черниш О. та ін. Разом з тим, пропозиції щодо комплексного вирішення проблем економічного розвитку малих міст, зокрема, відновлення їхнього виробничого потенціалу, підвищення можливостей доступу населення до

якісних соціальних, побутових, транспортних, фінансових послуг, підвищення результативності управління міським господарством та ін., носять подекуди декларативний характер і потребують більш глибокого обґрунтування. Крім того, не отримали достатнього розвитку наукові положення щодо системного управління економічним розвитком малих міст та механізмів його реалізації. Зазначені обставини обумовлюють актуальність теми дослідження, його мету та завдання.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційну роботу виконано відповідно до плану наукових досліджень Донецького державного університету управління МОН України за темами «Теоретичні та прикладні проблеми підвищення конкурентоспроможності держави та регіонів на засадах удосконалення механізмів управління економікою на галузевому, міжгалузевому та регіональному рівнях» (номер державної реєстрації 0110U002887, 2011–2017 рр.) та «Теоретико-методологічні засади розроблення та функціонування механізмів державного управління на центральному, регіональному, галузевому рівнях, в різних сферах суспільного життя» (номер державної реєстрації 0110U002889, 2011–2017 рр.), у рамках яких автором розвинуто теоретичні основи економічного розвитку малого міста та управління цим процесом, визначено принципи такого управління, обґрунтовано концептуальні положення формування системи управління економічним розвитком малого міста та запропоновано заходи щодо його організаційно-економічного забезпечення.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є поглиблення теоретичних та методичних засад, а також розробка науково-практичних рекомендацій щодо формування й удосконалення системи управління економічним розвитком малого міста.

Для досягнення поставленої мети було поставлено наступні *завдання*:

розвинути теоретичні положення економічного розвитку малого міста за умов трансформації державної політики місцевого розвитку;

дослідити зміст принципів управління економічним розвитком малого міста;

визначити стан економічного розвитку малих міст України;

поглибити методичні положення щодо оцінки результативності використання потенціалу економічного розвитку малого міста;

запропонувати концептуальні положення формування системи управління економічним розвитком малого міста;

розробити організаційно-економічне забезпечення управління економічним розвитком малого міста;

визначити заходи щодо інфраструктурного забезпечення економічного розвитку малого міста.

Об'єктом дисертаційної роботи є процеси управління економічним розвитком малого міста.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних та науково-практичних положень щодо формування та удосконалення системи управління економічним розвитком малого міста з урахування стратегії розвитку держави за

сучасних умов.

Методи дослідження. Теоретичною та методологічною основою дослідження є положення економічної науки щодо розвитку економіки на регіональному і місцевому рівнях, наукові роботи та методичні розробки провідних вітчизняних і зарубіжних учених в сфері регіональної економіки та управління. В процесі наукового дослідження використано комплекс взаємопов'язаних та взаємодоповнюючих загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, спрямованих на отримання об'єктивних та вірогідних результатів, зокрема: метод логічного моделювання – для забезпечення послідовності проведення наукового дослідження; аналізу та синтезу – для обґрунтування теоретичних положень економічного розвитку малого міста; наукової абстракції – для визначення змісту принципів управління економічним розвитком малого міста факторний, статистичний аналіз – для оцінки та співвідношення показників стану соціально-економічного розвитку малих міст; комплексний підхід, метод експертних оцінок – для поглиблення методичних положень щодо оцінки результативності використання потенціалу економічного розвитку малого міста; структурний і системний підходи, функціонально-діагностичний метод – для удосконалення концептуальних положень формування системи управління економічним розвитком малого міста, розробки його організаційно-економічного та інфраструктурного забезпечення.

Інформаційну базу дисертаційної роботи становлять статистичні матеріали Державної служби статистики України, звіти міністерств і відомств, аналітичні матеріали науково-дослідних інститутів, центрів і фондів, нормативні й методичні матеріали органів влади з питань розвитку міст і регіонів, а також публікації в наукових виданнях, результати власних досліджень автора.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у поглибленні теоретичних засад, удосконаленні методичних підходів до формування системи управління економічним розвитком малого міста. Результати та ключові положення дисертації, які характеризують її наукову новизну і відображають внесок автора в розвиток регіональної економіки, полягають у такому:

удосконалено:

концептуальні положення формування системи управління економічним розвитком малого міста, в рамках яких, на відміну від усталених поглядів, запропоновано зміст стратегії економічного розвитку малого міста за умов децентралізації влади, послідовність дій її реалізації, напрями формування змісту та становлення структури системи управління економічним розвитком малого міста; це дозволяє розробити науково-практичні рекомендації щодо структурно-змістових та організаційно-методичних аспектів формування системи управління економічним розвитком малого міста, які характеризуватимуться спрямованістю на досягнення єдиних цілей та внутрішньою несуперечливістю;

організаційно-економічне забезпечення управління економічним розвитком малого міста за рахунок пропозицій щодо механізму реалізації стратегії управління економічним розвитком малого міста, зокрема опису процедур визначення довгострокових і поточних пріоритетів та їх досягнення,

обґрунтування організаційних заходів із реалізації цих процедур, окреслення напрямків використання функціонально-діагностичного методу для раціоналізації управлінських функцій на місцевому рівні, уточнення заходів зі стимулювання регіональних та агломераційних економічних зв'язків; це дозволяє наповнити систему управління економічним розвитком малого міста конкретними управлінськими механізмами та інструментами;

заходи з інфраструктурного забезпечення економічного розвитку малого міста, які передбачають підвищення ролі малих міст на засадах співпраці органів місцевого самоврядування з громадськими організаціями і містоутворюючими підприємствами щодо вирішення питань міського економічного розвитку; це дозволяє сформуванню основи для досягнення цілей економічного розвитку малих міст в контексті децентралізації та імперативу підвищення якості життя в них;

методичні положення оцінки результативності використання потенціалу економічного розвитку малого міста за рахунок визначення змісту даного поняття, конкретизації складових потенціалу та показників, що його характеризують; переліку ризиків реалізації потенціалу та положень щодо їх оцінки; це дозволяє визначити ресурси, які можуть бути залучені в економічний розвиток малого міста та окреслити обмеження їх використання в ході управлінської діяльності;

дістали подальшого розвитку:

теоретичне обґрунтування економічного розвитку малого міста на основі уточнення переліку та змісту особливостей їх життєдіяльності за умов трансформації національної економіки, пріоритетів та інституційного забезпечення реалізації державної політики місцевого розвитку, кола чинників, які впливають на такий розвиток в регіональному та глобальному розрізах; це дозволяє формувати систему управління економічним розвитком малого міста на більш об'єктивних наукових засадах;

визначення принципів управління економічним розвитком, яке, на відміну від існуючих підходів враховує пріоритети територіального розвитку держави за сучасних умов, тенденції до підвищення економічної самостійності місцевих адміністративно-територіальних утворень і передбачає групування цих принципів за такими ознаками, як: галузева компетенція, організаторська виконавчо-розпорядча діяльність, а також використання універсальних принципів управління; зазначене надає змогу раціоналізувати зміст та структуру системи управління економічним розвитком малого міста;

групування сучасних проблем економічного розвитку малих міст України, в рамках якого, на відміну від наявних підходів, виділено проблеми дисбалансу в забезпеченні продуктивними силами, занепаду соціальної інфраструктури, нестачі власних фінансових ресурсів, відсутності стратегії розвитку, нестачі дієвих інструментів управління соціально-економічним розвитком, конкуренція з боку великих міст, брак ресурсів для здійснення великих капіталовкладень в місцевому та загальнодержавному масштабах; це дозволяє окреслити релевантні сучасній ситуації пріоритети управління економічним розвитком малого міста.

Практичне значення одержаних результатів полягає в доведенні

методичних розробок дисертанта до рівня конкретних рекомендацій з побудови системи управління економічним розвитком малих міст, які використані в діяльності виконавчого комітету Дружківської міської ради (довідка № 23-0778-01 від 15.12.2016 р.), виконавчого комітету Костянтинівської міської ради (довідка № 7/86-2 від 9.12.2016 р.). Теоретико-методичні результати дисертації використані в навчальному процесі Донецького державного університету управління МОН України під час викладання дисциплін «Основи регіонального управління», «Організація управління в державних установах», «Місцевий економічний розвиток (довідка № 12-01/814 від 19.12.2016 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота є самостійно виконаною науковою працею, у якій викладено авторські розробки щодо управління економічним розвитком малих міст і відображають його конкретний внесок у розвиток економічної науки. У дисертації не використовуються ідеї або розробки інших дослідників. Внесок автора в роботи, опубліковані у співавторстві, конкретизовано у списку опублікованих робіт за темою дисертації.

Апробація результатів дисертації. Основні наукові результати дисертаційної роботи апробовано в рамках участі в Інтернет-конференції «Україна та ЄС: можливості та перспективи співпраці» в рамках проекту «Кафедра Жана Моне «Аналіз та застосування європейського досвіду демократії та належного врядування в Україні» (м. Маріуполь, 2017 р.); I Міжнародній науково-практичній конференції «Економіко культурне позиціонування України в світовому глобалізованому просторі» (м. Кошице, 2016 р.); VIII Всеукраїнській науково-практичній конференції «Менеджмент-освіта в контексті трансформаційних перетворень в суспільстві» (м. Донецьк, 2014 р.), II Міжнародній науково-практичній конференції «Регіональний розвиток – основа розбудови української держави» (м. Донецьк, 2013 р.), I Міжнародній науково-практичній конференції «Політика корпоративної соціальної відповідальності в контексті сталого соціально-економічного розвитку» (м. Донецьк, 2013 р.).

Публікації. Основні положення дисертації висвітлено в 11 наукових працях, із яких шість – статті у наукових фахових виданнях України (у т.ч. дві – у виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз); п'ять – публікації у матеріалах конференцій. Загальний обсяг публікацій складає 3,97 ум.-друк. арк., з яких особисто автору належить 3,80 ум.-друк. арк.

Структура й обсяг роботи. Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (204 найменування на 21 сторінці), двох додатків (на 7 сторінках), містить 23 рисунки, 13 таблиць. Повний обсяг роботи складає 227 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «Теоретичні засади функціонування системи управління економічним розвитком малого міста» обґрунтовано теоретичні положення економічного розвитку малого міста за умов трансформації державної політики місцевого розвитку і досліджено зміст принципів управління економічним розвитком малого міста.

Проведений аналіз теоретичних положень щодо сутності економічного розвитку малого міста та управління ним дозволив обґрунтувати низку тверджень. По-перше, економічний розвиток малого міста слід розглядати в трьох аспектах: 1) як форму прояву результативного (в окремих випадках – раціонального, ефективного, оптимального) використання продуктивних сил, розташованих в адміністративно-територіальних межах малого міста, та продуктивних сил територій, що межують з територією даного малого міста, яка виражається в результативній реалізації складових відповідного потенціалу; 2) як передумову для забезпечення розвитку продуктивних сил території малого міста і сполучених з нею територій; 3) як передумову забезпечення якості життя населення малого міста та сполучених з ним адміністративно-територіальних утворень.

Українські малі міста за останні десятиріччя перетворилися на інфраструктурні комплекси, які виступають центрами тяжіння сільського населення і концентрації середнього та малого бізнесу. Разом з тим, стан їхнього розвитку не відповідає пріоритетам соціально-економічного розвитку держави, оскільки сучасні малі міста в Україні недостатньою мірою виконують як головну економічну функцію (створення передумов для розміщення і розвитку продуктивних сил), так і функцію забезпечення належних стандартів якості життя населення. Між тим, існує нерозривний зв'язок між можливостями і результативністю вирішення усієї сукупності проблем розвитку інфраструктури малого міста і стану міської та регіональної економіки – з одного боку, і рівнем продуктивної праці й ефективності роботи тих підприємств і організацій, які розміщуються на території і створюють сферу життєдіяльності людей, якістю управління міським господарством, якістю реалізації стратегії економічного розвитку малих міст – з іншого.

Визначено, що складовою стратегії соціально-економічного розвитку міст України являється державна регіональна політика, яка здійснюється шляхом виконання системи заходів по забезпеченню результативного комплексного управління економічним і соціальним розвитком міст України та її регіонів як органами місцевого самоврядування, так і органами виконавчої влади. Предметом державної політики місцевого розвитку є цілеспрямований розвиток її територій шляхом конструктивного вирішення пріоритетних місцевих проблем. Особливістю формування державної політики місцевого розвитку в Україні за сучасних умов є, з одного боку, делегування повноважень із забезпечення життєдіяльності місцевих громад органам місцевого самоврядування, а з іншого – дисбаланс у ресурсному забезпеченні цих повноважень на користь соціальних, а не економічних, недостатня увага до питань системної організації місцевого управління та його змісту, обмеженість інструментарію забезпечення розвитку продуктивних сил в рамках окремих громад. За цих умов досягнення мети економічного розвитку малого міста має базуватися на стратегічному підході і передбачати низку етапів розробки, реалізації та оцінки стратегії економічного розвитку малого міста (рис. 1).

Крім того, досягнення результативності (ефективності) використання і розвитку продуктивних сил та якості життя населення має базуватися на

системних засадах, які дозволяють поєднати ці пріоритети з операційними пріоритетами управління міським господарством та соціально-економічними зв'язками малого міста з іншими територіальними утвореннями.

Рис. 1. Формування і реалізація стратегії економічного розвитку малого міста

Сформовано сучасне визначення поняття системи управління економічним розвитком малого міста, яка формується на засадах стратегічного менеджменту і

передбачає взаємодію і взаємозалежність функціонально-комунікаційних зв'язків між органами місцевої влади і регіональними управліннями, місцевими державними адміністраціями, органами місцевого самоврядування і підприємствами регіону різних форм власності і галузевої підпорядкованості, направлена на оптимізацію організаційних структур, підвищення рівня кваліфікації і мотивації керівників, підрозділів виконавчої влади, забезпечення збільшення доходної частини місцевого бюджету, підвищення конкурентоспроможності малого міста за рахунок активізації інноваційно-інвестиційної діяльності і в кінцевому рахунку підвищення якості життя.

Теоретичний аналіз принципів управління економічним розвитком дозволив сформулювати їх наступний перелік, який стосується саме малих міст, з урахуванням визначених класифікаційних ознак (табл. 1).

Таблиця 1

Принципи управління економічним розвитком малого міста

Принципи	Зміст принципів
<i>Принципи розподілу компетенцій з економічного розвитку</i>	
Виключна компетенція місцевих державних адміністрацій (МДА)	Повноваження для вирішення питань в усіх сферах економічного розвитку малого міста життя надаються МДА
Спільна компетенція	МДА і державні органи одночасно наділяються повноваженнями в кожній сфері економічного розвитку
Виключна компетенція державний (регіональних) органів	Повноваження для вирішення питань в економічній сфері надається державним та регіональним органам, в соціальній сфері – МДА
<i>Принципи організації управлінського процесу</i>	
Спрямованість на чіткі бюджетні пріоритети	Інтеграція стратегії до бюджетного процесу, що забезпечить відповідність запланованих заходів
Проведення комплексного аналізу стану розвитку територіальної громади	Всебічний аналіз існуючої ситуації, прогнозованих тенденцій і ризиків, вивчення взаємозалежності між проблемами різних рівнів управління.
Обов'язковість моніторингу та оцінювання	Моніторинг та оцінювання, засновані на чітких показниках, що дозволяють виявляти потребу у корегуванні плану дій щодо реалізації стратегії
Активна й ефективна участь	Широке залучення громадськості, участь центральних органів влади, співпраця децентралізованих органів управління, приватного сектору та громадянського суспільства
<i>Універсальні принципи управління</i>	
Об'єктивність	Спирання на попередні досягнення, досвід та об'єктивну інформацію
Пріоритетність	Включення до стратегії головних напрямків, реалізація яких дасть змогу забезпечити гармонійний розвиток малого міста
Комплексність	Створення диверсифікованої та інноваційної економічної структури, базованої на соціальному консенсусі
Системність	Реалізація стратегії економічного розвитку малого міста має передбачати побудову відповідної системи управлінських взаємодій всередині МДА та з іншими органами управління
<i>Принципи ресурсного забезпечення управління</i>	
Достатність забезпечення	Власні ресурси (фінансові та адміністративні) повинні давати змогу реалізувати повноваження із управління розвитком
Раціональність	Використання ресурсів має здійснюватися виключно за програмно-цільовим методом у відповідності до пріоритетів стратегії економічного розвитку малого міста

Доведено, що управління економічним розвитком малих міст має базуватися на принципі спільної компетенції, оскільки розміщення і розвиток продуктивних сил не може виходити з потреб лише однієї адміністративно-територіальної одиниці, а формування ресурсного забезпечення повинно здійснюватися у суворій відповідності до розподілу повноважень з соціального забезпечення, розвитку інфраструктури та стимулювання підприємницької діяльності.

У другому розділі «**Аналіз проблем управління економічним розвитком малого міста**» визначено стан економічного розвитку малих міст України; поглиблено методичні положення щодо оцінки результативності використання потенціалу економічного розвитку малого міста.

Малі міста мають особливе значення для розвитку поселенської мережі та господарського комплексу України. Таких міст у країні – 350, що становить три чверті від їх загальної кількості. У малих містах проживає приблизно 13% населення України, а з ними пов'язане життя приблизно 20 млн українців. Кількість малих міст, що налічується на території окремих регіонів, приблизно однакова – 61-75 малих міст, або 17,4-21,4% від їх загальної сукупності. Найбільше малих міст розташовано у Львівській області – 39, Донецькій – 35, Луганській – 26, Київській – 19, Тернопільській та Вінницькій – по 17 малих міст. У Донбаському регіоні в малих містах проживає 1,45 млн. осіб, або 14,3% населення регіону. Аналіз рівня економічного розвитку показав розбіжності між найбільш благополучними і найбільш проблемними містами Донецької області за окремими показниками у 2016 р., а саме: обсяг капітальних інвестицій на 1 особу у м. Покровськ склав 5907,6 грн., що у 66,3 разу перевищує мінімальне значення по області (м. Торецьк – 89,1 грн.); доходи загального фонду місцевих бюджетів (без трансфертів) на 1 особу у м. Вугледар склали 2272, 5грн., що у 3,7 разу більше ніж у м. Торецьк – 527,6 грн.; розмір середньомісячної заробітної плати працівників у м. Костянтинівка склав 3624 грн., натомість у м. Новогродівка – 7184 грн. (різниця у 2 рази).

Оцінити міру динаміки економічного розвитку таких малих міст запропоновано з використанням інтегрального показника структурних відмінностей векторів, які складаються з окремих показників економічної діяльності. Для порівняння динаміки структурних змін обрано м. Маріуполь. Відповідно до шкали оцінки міри суттєвості структурних розбіжностей лідером у 2015-2016 роках є м. Маріуполь (зі значення інтегрального показника 0,146) разом із м. Дружківка (інтегральний показник – 0,111), однак ці міста характеризуються лише низьким рівнем відмінності структур. Зі значним відривом друге місце посідають м. Костянтинівка та м. Добропілля (0,07 та 0,04 відповідно) та демонструють вельми низький рівень відмінності структур. На останньому місці м. Селидове та м. Новогродівка (0,027 та 0,011 відповідно), в яких суттєвих змін не відбулось (табл. 2).

В ході дослідження було встановлено, що рівень розвитку малих міст не відповідає сучасним вимогам розвитку національної та регіональної економіки.

Показники зміни структурних відмінностей малих міст Донецької області (2015-2016 рр.)

Показник	Місто						
	Ново-городівка	Селидове	Добропілля	Костянтинівка	Дружківка	Маріуполь	Загалом в Донецькій обл.
Кількість зареєстрованих безробітних, осіб	159	713	698	1116	1508	5471	23015
	226	587	584	921	1046	5528	21168
Середньомісячна заробітна плата, грн.	5474	3711	4268	2364	3649	4007	4245
	7239	4740	5960	3497	3978	5029	5495
Обсяг реалізованої промислової продукції, тис. грн.	182461,4	62650,3	1040229,1	1038136,3	962258,7	22080321,7	53232410,2
	0,0	181196,3	884010,4	1651514,3	949448,4	18780722,7	57611836,1
Обсяг роздрібного товарообігу, тис. грн.	109678,2	324518,6	340375,3	559054,9	361936,7	4806154	15109230,5
	122164,3	342558,2	397635	574910,3	391422,7	5633778,9	16031293,9
Фінансові результати (сальдо) підприємств до оподаткування, тис. грн.	-11749,3	-972226,9	-1321340,3	-623842,7	256086	-17149900,6	-61704126,4
	-40127,5	-163013,5	-27353	-551725,4	629706,7	-1817114,3	-15124116,6
Обсяги виконаних будівельних робіт, тис. грн.	0	1603	10252	597	62649	123037	634823
	0	0	29833	2327	133007	195649	725022
Інноваційна діяльність підприємств, кількість підприємств.	0	2	0	2	1	1	45
	0	0	0	1	2	8	28
Інтегральний коефіцієнт структурних відмінностей (Коефіцієнт Рябцева)	0,011	0,027	0,040	0,070	0,111	0,146	
Характеристика міри структурних розбіжностей	Тотожність структур		Вельми низький рівень відмінностей структур		Низький рівень відмінностей структур		

Джерело: побудовано за даними Головного управління статистики в Донецькій області і розрахунків автора

Зокрема, потребує вирішення спектру проблем, що виникли внаслідок несистемних дій органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади та загально незбалансованості державної соціально-економічної політики, її регіональної та місцевої складової, а саме: недостатній рівень фінансових ресурсів; монофункціональність малих міст; низький рівень розбудови міської інфраструктури та виконання будівельних робіт; висока концентрація промислового виробництва та необхідність зниження його частки у народногосподарському комплексі гірничодобувного та машинобудівного виробництва; непрозорість державних закупівель; «відтік мізків» до великих міст та обласних центрів; слабкий зв'язок із сільськими населеними пунктами в зоні впливу малого міста тощо. Підвищення ефективності механізмів міського економічного розвитку обумовлює необхідність використання в практиці відповідних підрозділів місцевих органів влади, удосконалення методичних положень щодо прогнозування та стратегічного планування ефективності розвитку потенціалу економічного розвитку міста. Методичні положення щодо оцінки ефективності використання такого потенціалу представлені на рис. 2.

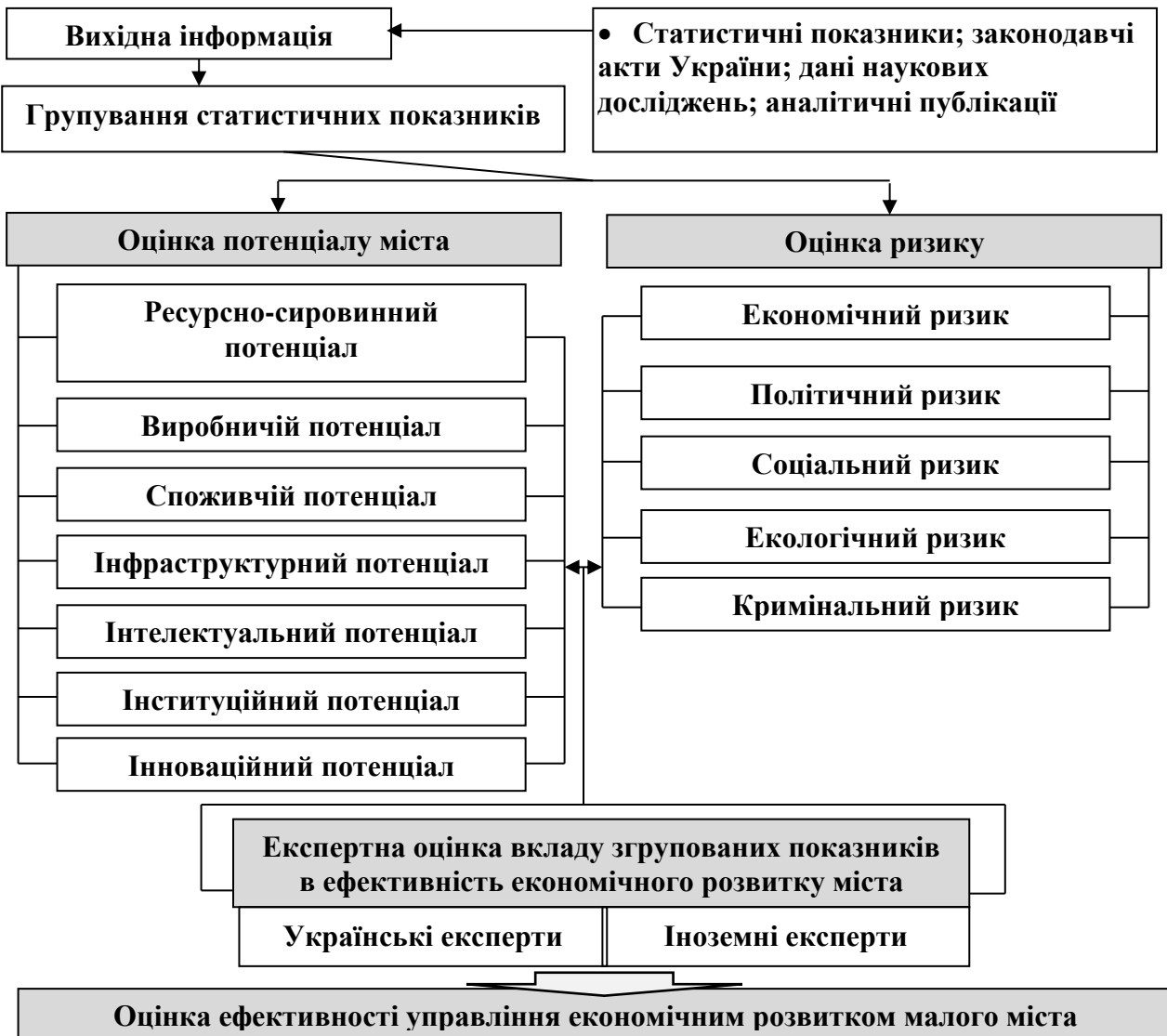

Рис. 2. Методичні положення до оцінки ефективності використання потенціалу економічного розвитку малого міста

Ефективність міського управління визначається співвідношенням отриманого ефекту й витратами на здійснення управлінської діяльності і являє собою синергетичний показник, що є результатом взаємодії різноспрямованих чинників. Чинниками, які ускладнюють вимір ефективності міського управління, є: неможливість співставлення результатів управлінської діяльності за різними цілями; складність віднесення результату до компетенції певного суб'єкта управлінського впливу; необхідність урахування часового лагу між управлінським заходом та отриманим ефектом. Зростання ефективності міського управління залежить від комплексної дії різного роду чинників, серед яких провідна роль належить якісним показникам.

Обґрунтовано, що критеріями оцінки напрямків розвитку малих міст можуть виступати параметри внутрішнього та зовнішнього середовища. Комплексна оцінка потенціалу міста та ризиків, тобто можливості місцевих органів влади, використовуючи інфраструктуру міста, реалізовувати стратегію економічного розвитку, дає можливість отримати ймовірнісні показники (значення) можливостей та загроз, які дозволять використовувати кількісні характеристики при порівнянні результатів оцінки:

$$K_i = \sum_{n=1}^m \alpha_{in} \times p_{in},$$

де K_i – комплексна оцінка i -ого потенціалу (ризик); m – кількість факторів i -ого потенціалу (ризик); α_{in} – значимість n -ого фактору i -ого потенціалу (ризик) в балах; p_{in} – ймовірність прояву n -ого фактору i -ого потенціалу (ризик) ($p = \overline{0;1}$).

Методичні положення до оцінки ефективності використання потенціалу економічного розвитку малого міста апробовано для визначення стратегічних пріоритетів розвитку м. Дружківка Донецької області. Аналіз показав, що доцільно продовжити технічне переозброєння та реконструкцію машинобудівних та видобувних виробництв з впровадженням енергоефективних та ресурсозберігаючих технологій (комплексна оцінка 27,3 бали). Висока ймовірність підвищення цін на природний газ та інші енергоносії (17,6 бали відповідно). Необхідно зазначити, що головним джерелом фінансування капітальних інвестицій залишаються власні кошти суб'єктів господарювання, які, в основному, спрямовані на оновлення виробничих фондів, технічне переозброєння та реконструкцію діючих підприємств, а в місті так і залишаються наявні об'єкти довготривалого незавершеного будівництва усіх форм власності (комплексна оцінка 4,2 бали). Результати дослідження дозволяють стверджувати, що забезпечення економічного розвитку малих міст повинне досягатися за рахунок поєднання механізму стратегічного управління, фінансово-бюджетної підтримки та соціальної орієнтованості розвитку економіки міста.

Отже, принциповим концептуальним положенням формування та системи управління економічним розвитком малого міста має стати використання системного підходу (з точки зору ресурсів і потенціалу) до функціонування різних сфер економіки міста та їх пропорційно збалансованого розвитку.

У третьому розділі «**Основні напрями формування системи управління економічним розвитком малого міста**» запропоновано концептуальні положення формування системи управління економічним розвитком малого міста; розроблено організаційно-економічне забезпечення управління економічним розвитком малого міста та заходи щодо його інфраструктурного забезпечення.

Доведено, що в даний час необхідний об'єктивний та науково обґрунтований підхід до формування державної системи регулювання територіального розвитку країни за рахунок формування в кожному суб'єкті країни охоплення можливостей реалізувати всі складові відповідного потенціалу та розробки комплексного механізму, побудованого на базі загальнодержавних принципів і законів, але з урахування локальних особливостей та інтересів місцевої громади. Це визначило необхідність формування стратегії економічного розвитку малого міста відповідно до пріоритетів реформи децентралізації.

Визначено, що стратегія економічного розвитку малого міста – це система заходів, що забезпечує конкурентоспроможність міста на основі: довготривалих цілей економічного розвитку міста як конкурентоздатного учасника економічної системи (стратегічні цілі); ресурсів, які будуть використані для досягнення стратегічних цілей; системи управління, що забезпечує розвиток і досягнення стратегічних цілей на основі узгоджених інтересів населення, бізнесу і влади. Механізм її реалізації наведений на рис. 3.

Наявність обґрунтованої та виваженої стратегії розвитку в місті сприятиме реалізації договірних відносин між центром та регіоном, щодо спільного фінансування місцевих проектів розвитку (зокрема, шляхом укладання Угод щодо регіонального та місцевого розвитку), що забезпечить: концентрацію ресурсів регіонів та держави для вирішення найгостріших проблем; узгодження інтересів органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо реалізації стратегічних завдань міського розвитку; диверсифікацію джерел ресурсів міського розвитку, зокрема, можливість широкого залучення приватного капіталу для фінансування спільних проектів міського і регіонального масштабу; підвищення відповідальності місцевих органів влади за ефективне використання ресурсів, спрямованих на вирішення економічних проблем міста; чітке визначення зобов'язань сторін, спільну відповідальність уряду й місцевої влади за кінцевий результат реалізації визначених стратегічних завдань тощо. Дослідження ринкового механізму стратегічного розвитку малого міста свідчить, що вдосконаленим видом механізму економічного розвитку міста є комплексна стратегія економічного розвитку. Її комплексність досягається тим, що над існуючими програмами економічного і соціального розвитку надбудовується стратегічна складова.

Удосконалення механізмів управління економічним розвитком малих міст України можливе шляхом запровадження організаційно-економічного забезпечення управління міським економічним розвитком, що сприятиме формуванню інформаційної бази за напрямками розвитку економіки малого міста, і дозволить ув'язати і скоординувати стратегії економічних суб'єктів міста і

міських органів влади та спрямувати їх на підвищення добробуту населення і приріст міського капіталу на основі ефективного використання наявних міських ресурсів. Його схема запропонована на рис. 4.

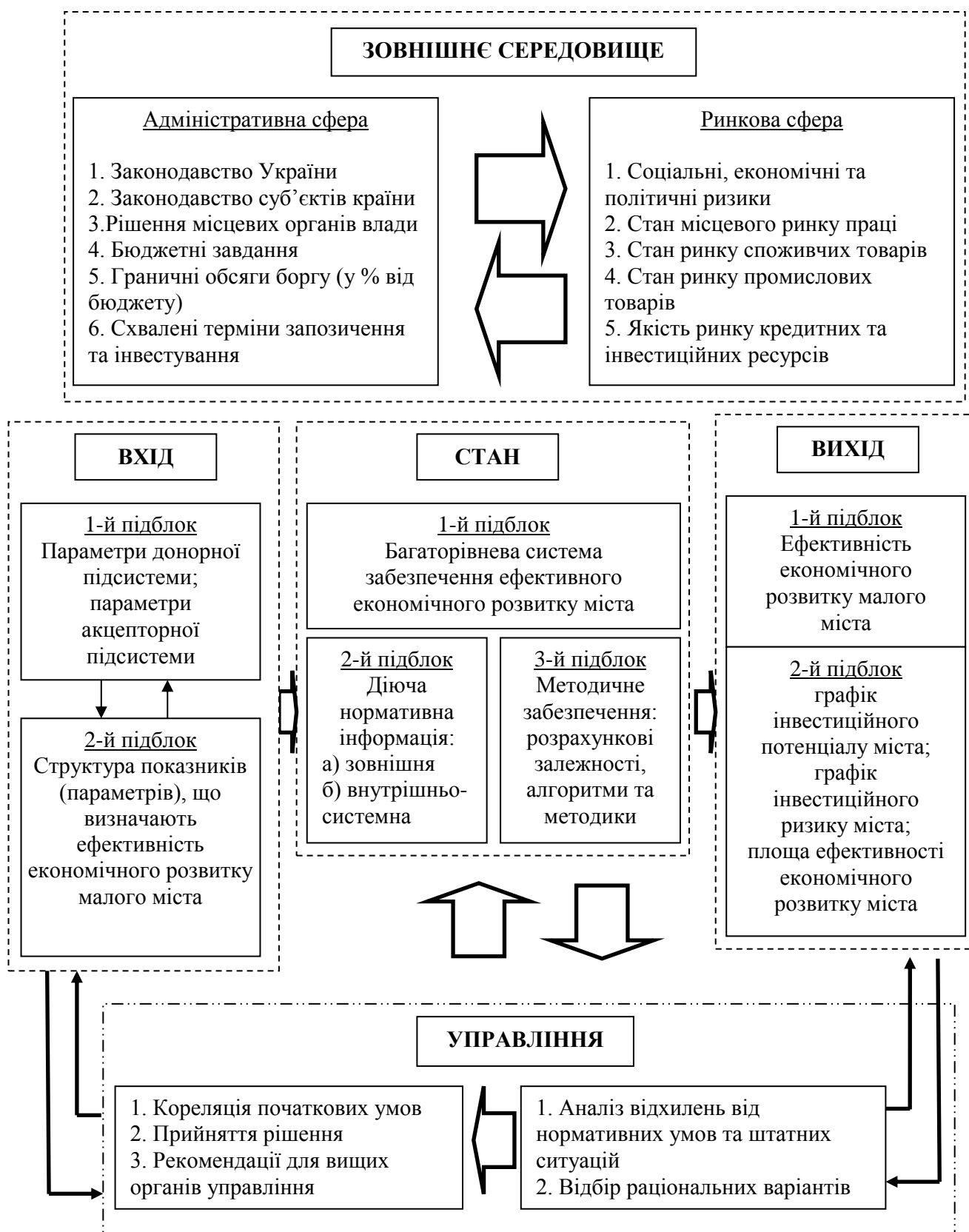

Рис. 3. Механізм управління реалізацією стратегії економічного розвитку малого міста

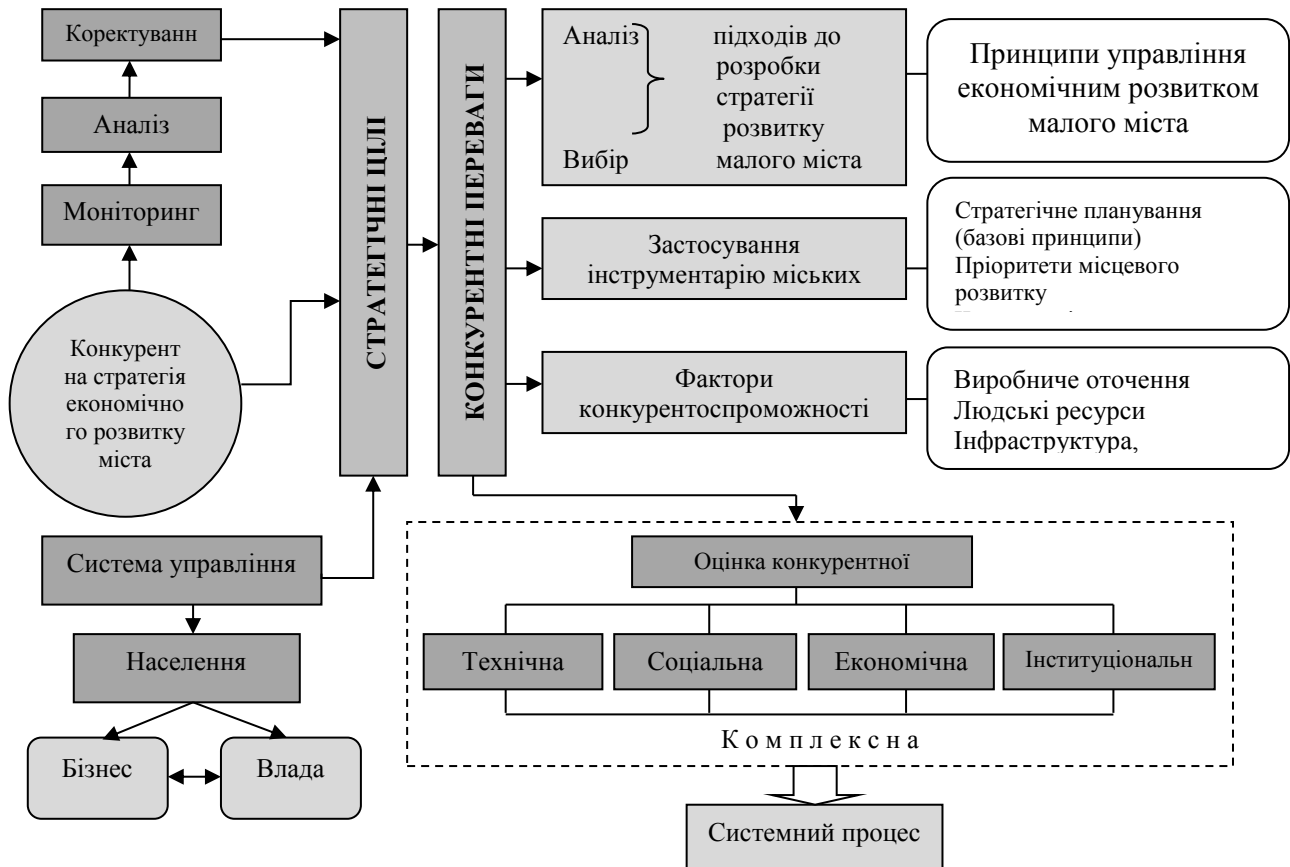

Рис. 4. Організаційно-економічне забезпечення управління економічним розвитком малого міста

В рамках даного підходу організаційно-економічне забезпечення управління економічним розвитком міста орієнтоване на збалансованість розвитку, надає змогу органам місцевого самоврядування та органам виконавчої влади самостійно складати і реалізовувати плани відродження та розвитку малих міст з використанням для цього відповідної державної підтримки, враховувати конкретні потреби цих міст в регіональних програмах і стратегіях розвитку. Крім того воно сприяє активному залученню до цієї роботи кадрів місцевих органів виконавчої влади, населення та суб'єктів підприємницької діяльності.

Досягнення цілей міського соціально-економічного розвитку територій здійснюється через систему заходів із розбудови інфраструктури місцевого економічного розвитку, зокрема ринків продовольства, землі, праці та капіталу, включаючи товарні біржі, оптові ринки, агроторгові дома, аукціони, ярмарки, заготівельні кооперативи, підприємства фірмової торгівлі тощо, а також регіональних агентств розвитку, маючи на меті поліпшення умов використання передових інноваційних технологій, підвищення інвестиційної привабливості регіонів, розширення залучення вітчизняних та іноземних інвестицій для місцевого розвитку, вдосконалення підготовки та перепідготовки відповідних фахівців з проблем місцевого розвитку, координації програм технічної допомоги, спрямованих на підтримку місцевого економічного розвитку.

ВИСНОВКИ

В дослідженні вирішено важливе наукове завдання, яке стосується формування та удосконалення системи управління економічним розвитком малих міст і отримано такі наукові результати:

1. Розгляд і узагальнення теоретичних основ формування та функціонування малого міста надало можливість стверджувати, що економічний розвиток малих міст слід розглядати, з одного боку, як форму прояву результатів використання і передумову удосконалення продуктивних сил, а з іншого – як передумову забезпечення якості життя населення. Визначено, що наразі малі міста України знаходяться переважно в стадії депресії, функціонуючи в умовах економічної нестабільності, відсутності науково обґрунтованої стратегії та чітких орієнтирів, невизначеності у діючому законодавстві, що потребує використання стратегічного підходу до управління економічним розвитком малих міст як засобу усунення суперечностей в державній регіональній і місцевій політиці та урахування особливостей кожного малого міста, а також системної організації управління потенціалом економічного розвитку міста та міським господарством.

2. Дослідження дало змогу визначити, що системність управління економічним розвитком малого міста ґрунтується на низці принципів, серед яких найбільш суттєвими за сучасних умов є принципи розподілу компетенцій з економічного розвитку; принципи організації управлінського процесу; універсальні принципи управління; принципи ресурсного забезпечення управління. Обґрунтовано пріоритетний характер принципу спільної компетенції та принципів достатності та раціональності ресурсного забезпечення в управлінні економічним розвитком малих міст, оскільки розміщення і розвиток продуктивних сил не може виходити з потреб лише однієї адміністративно-територіальної одиниці, а формування ресурсного забезпечення повинно здійснюватися у суворій відповідності до розподілу повноважень з соціального забезпечення, розвитку інфраструктури та стимулювання підприємницької діяльності.

3. На підставі проведеного в роботі аналізу виявлено, що рівень розвитку малих міст не відповідає сучасним вимогам розвитку національної та регіональної економіки через недостатній рівень фінансових ресурсів; багатофункціональність малих міст; низький рівень розбудови міської інфраструктури та виконання будівельних робіт; непрозорість державних закупівель; «відтік мізків» до великих міст та обласних центрів; слабкий зв'язок із сільськими населеними пунктами в зоні впливу малого міста тощо. Ці проблеми визначають низьку динаміку економічного розвитку малих міст.

4. Розроблено методичний підхід щодо оцінки ефективності управління економічним розвитком малих міст, який передбачає визначення показників реалізації окремих складових потенціалу економічного розвитку малого міста та ризиків реалізації стратегії їх використання, а також оцінку вагомості кожного з цих чинників для забезпечення економічного розвитку малих міст. Його апробація дозволила виявити основні стратегічні пріоритети розвитку м. Дружківка Донецької області та обґрунтувати, що передумовою формування системи управління економічним розвитком малого міста має стати використання

системного підходу (з точки зору ресурсів і потенціалу) до функціонування різних сфер економіки міста та їх пропорційно збалансованого розвитку

5. Встановлено, що оскільки директивні методи управління економічним розвитком малих міст України на сучасному етапі себе не виправдовують, альтернативою їм може служити комплексний науковий підхід, в рамках якого стратегія економічного розвитку малого міста, у першу чергу, повинна базуватися на системному підході та передбачати постановку стратегічних (ефективний економічний розвиток) і тактичних (підвищення якості життя населення) цілей, а також критеріїв їх досягнення – кількісних показників, які визначають міру та склад оцінки мети, порівняно з іншими можливими альтернативами розвитку малого міста. Для реалізації такої стратегії запропоновано відповідний механізм.

6. Формування і вдосконалення комплексу організаційно-економічного забезпечення функціонування системи управління економічним розвитком малого міста має бути першочерговим управлінським рішенням керівництва малого міста. До його елементів віднесено: визначення основних довгострокових і поточних пріоритетів місцевого розвитку; поліпшення механізму державної підтримки місцевого розвитку, стимулювання розвитку регіональних і агломераційних економічних зв'язків на основі виробничої кооперації та інтеграції; гнучкого регулювання та контролю за поведінкою суб'єктів господарювання тощо. Важливим елементом такого забезпечення є аналіз результатів прийняття рішень, які призводять до частого повторення одних і тих самих помилок. Усунення цих недоліків має призвести до вдосконалення системи управління економічним розвитком малого міста і підвищення його ефективності. Для цього необхідно застосувати функціонально-діагностичний метод.

7. В роботі запропоновано наступні напрямки удосконалення інфраструктури малого міста: становлення сучасних інститутів самоорганізації населення; спільна реалізація політики ресурсозбереження; поширення практики використання державно-приватного партнерства з питань розвитку та модернізації міської інфраструктури; посилення інституційної та фінансово-економічної спроможності міст у вирішенні місцевих соціально-економічних, екологічних проблем міської інфраструктури; налагодження ефективної комунікації між владою та громадами, інституціями громадянського суспільства.

8. Формування науково обґрунтованої системи управління економічним розвитком малого міста, яка спрямована на результативне використання потенціалу продуктивних сил даного міста та сполучених територіальних утворень та на забезпечення якості життя населення має базуватися на використанні інструментарію стратегічного управління та враховувати місцеві проблеми. Водночас, надання місцевій владі у малих містах повноважень із забезпечення соціального та економічного розвитку повинно супроводжуватися належним фінансовим, організаційно-економічним та інфраструктурним забезпеченням. Лише комплексне поєднання цих двох аспектів дозволить забезпечити збалансованість економічного розвитку малих міст за критеріями усунення територіальних диспропорцій та диспропорцій у рівні якості життя.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ РОБІТ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

*Публікації у наукових фахових виданнях, та виданнях,
що включені до наукометричних баз даних*

1. Черниш О. І. Особливості функціонування системи управління економічним розвитком міста в трансформаційних умовах розвитку держави / О. І. Черниш, О. Ю. Чернишов // Менеджер : Вісник Дон. держ. ун-ту управління¹. – 2016. – № 2 (71). – С. 100–111 (0,52 ум.-друк. арк.). *Особистий внесок : визначено концептуальні положення формування системи управління економічним розвитком малого міста (0,35 ум.-друк. арк.)*

2. Чернишов О. Ю. Концептуальні засади стратегічного менеджменту економічного розвитку малого міста / О.Ю. Чернишов // Проблеми і перспективи забезпечення стабільного соціально-економічного розвитку : зб. наук. праць Дон. держ. ун-т управління. – Маріуполь : ДонДУУ, 2016.– Т XVII. – С. 273–282 (Серія «Економіка», вип. 299). (0,51 ум.-друк. арк.).

3. Чернишов О. Ю. Удосконалення муніципального управління економічним розвитком агломерацій в рамках регіонального інвестиційного планування / О.Ю. Чернишов // Проблеми і перспективи забезпечення стабільного соціально-економічного розвитку: зб. наук. праць Дон. держ. ун-ту управління. – Маріуполь : ДонДУУ, 2015. – Т XVI. – С. 252–260 (Серія «Економіка», вип. 296). (0,49 ум.-друк. арк.).

4. Чернишов О. Ю. Методичні проблеми управління економічним розвитком міст / О. Ю. Чернишов // Менеджер : Вісник Донецького державного університету управління². – 2015. – № 1 (69). – С. 174–180 (0,51 ум.-друк. арк.).

5. Чернишов О. Ю. Аналіз нормативно-правового забезпечення управлінських процесів в малих містах Донецького регіону / О.Ю. Чернишов // «Механізми підвищення ефективності управління функціонуванням регіональної економіки : зб. наук. праць Дон. держ. ун-ту управління. – Донецьк : ДонДУУ, 2014. – Т XIV. – С. 189–198 (Серія «Економіка», вип. 279). (0,48 ум.-друк. арк.).

6. Чернишов О. Ю. Стан і оцінка інфраструктурного забезпечення системи управління економічним розвитком міста / О. Ю. Чернишов // Розвиток економічних методів управління національною економікою та економікою підприємства : зб наук. праць ДонДУУ. – Донецьк : ДонДУУ, 2013. – т. XIV. – С. 376–384 (серія «Економіка», вип. 278). (0,55 ум.-друк. арк.).

Матеріали наукових конференцій

7. Чернишов О. Ю. Економічна щільність як показник розвитку міст / О. Ю. Чернишов // Україна та ЄС : можливості та перспективи співпраці : зб. матер. і доп. Інтернет-конф. в рамках проекту «Кафедра Жана Моне «Аналіз та застосування європейського досвіду демократії та належного врядування в Україні» (м. Маріуполь, 18-19 травня 2017 р.). – Маріуполь : ДонДУУ, 2017. – С. 175–177 (0,28 ум.-друк. арк.).

¹ Входить до міжнародних наукометричних баз даних: *Advanced Science Index, Google Scholar, Science Library Index, Directory of Research Journals Indexing, Scientific Index Factor*

² Включено в базу даних Російського індексу наукового цитування (РІНЦ)

8. Чернишов О. Ю. Теоретичні основи формування і реалізації регіональної соціально-економічної політики в умовах трансформації економіки / О. Ю. Чернишов // Економіко культурологічне позиціонування України в світовому глобалізованому просторі : Матер. I Міжн. наук.-практ. конф. (м. Кошице, 14-15 лютого 2016 р.). – Кошице, 2016. – С. 170–173 (0,16 ум.-друк. арк.).

9. Чернишов О. Ю. Роль місцевої влади у впровадженні ефективної системи управління соціально-економічним розвитком малих міст / О. Ю. Чернишов // Менеджмент-освіта в контексті трансформаційних перетворень в суспільстві: матер. VIII всеукр. наук.-практ. конф. (м. Донецьк, 10-12 квітня 2014 р.). – Донецьк : ДонДУУ, 2014. – С. 234–236 (0,14 ум.-друк. арк.).

10. Чернишов О. Ю. Соціально – економічні аспекти урбанізації в сучасний період / О. Ю. Чернишов // Регіональний розвиток – основа розбудови української держави: матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Донецьк, 9-10 квітня 2013 р.). – Донецьк: ДонДУУ, 2013. – С. 320–322 (0,15 ум.-друк. арк.).

11. Чернишов О. Ю. Корпоративна соціальна відповідальність та її вплив на діяльність органів виконавчої влади / О. Ю. Чернишов // Політика корпоративної соціальної відповідальності в контексті сталого соціально-економічного розвитку: матер. I Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Донецьк, 5-6 грудня 2013 р.). – Донецьк : ДонДУУ, 2013. – С. 263–264 (0,18 ум.-друк. арк.).

АНОТАЦІЯ

Чернишов О.Ю. Формування системи управління економічним розвитком малого міста. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.05 – розвиток продуктивних сил і регіональна економіка. – ДВНЗ «Донецький національний технічний університет» Міністерства освіти і науки України, Покровськ, 2017.

У дисертації висвітлено наукове підґрунтя управління економічним розвитком малих міст за умов трансформації державної політики регіонального та місцевого розвитку, визначено особливості економічного розвитку малих міст України, а також удосконалено методичний підхід до оцінки ефективності використання потенціалу економічного розвитку малого міста. На цій основі пропонуються концептуальні положення формування системи управління міським господарством та економічним розвитком малого міста, напрями організаційної, економічної та інфраструктурної підтримки економічного розвитку малого міста.

Основною ідеєю роботи є реалізація стратегічного підходу до формування системи управління міським господарством та економічним розвитком малого міста. В роботі описані процедури розробки та реалізації стратегії економічного розвитку малих міст, описано порядок розробки, затвердження та виконання програмних документів з економічного розвитку.

Ключові слова: *мале місто; економічний розвиток; система управління; інфраструктурне забезпечення; організаційно-економічне забезпечення; стратегія розвитку малого міста.*

АННОТАЦИЯ

Чернышов А. Ю. Формирование системы управления экономическим развитием малого города. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.05 – развитие продуктивных сил и региональная экономика. – ГВУЗ «Донецкий национальный технический университет» Министерства образования и науки Украины, Покровск, 2017.

В диссертационной работе по-новому решена конкретная научная задача, которая заключается в обосновании теоретических положений и практических рекомендаций по усовершенствованию системы управления экономическим развитием малого города.

В диссертации рассмотрены научные основы управления устойчивым экономическим развитием малого города, концептуальные подходы к формированию механизмов управления городским экономическим развитием, специфику управления экономическим развитием города; особенности формирования организационно-экономического обеспечения стратегии экономического развития малого города, проблемы институционального обеспечения управленческих процессов.

Диссертационная работа посвящена разработке стратегии экономического развития малого города, которая регламентирует порядок разработки, утверждения и выполнения прогнозных и программных документов экономического развития, полномочия и ответственность органов государственной власти и органов местного самоуправления в этих вопросах и т.д., а также определению предпосылок формирования структурного обеспечения системы управления экономическим развитием малого города в условиях трансформации экономики. Выделены и проанализированы концептуальные подходы к формированию устойчивого экономического развития малых городов, проведенные с учетом принципов, которые соответствуют требованиям устойчивого экономического развития, например, равновесие между социальными, экономическими и природными элементами данной территории, баланс интересов личности, общества, государства и их взаимная ответственность относительно состояния и перспектив развития и др. Указано целевые и сопроводительные критерии развития, которые можно применять в украинских экономических условиях.

Разработаны рекомендации по дальнейшему развитию основных форм показателей эффективности, используемых при анализе результатов стратегии экономического развития, которые включают комплексную оценку потенциала города и рисков, то есть возможности местных органов власти, используя инфраструктуру города, реализовывать стратегию эффективного экономического развития. При этом оцениваются: ресурсно-сырьевой, производственный, потребительский, инфраструктурный, интеллектуальный, институциональный, инновационный потенциалы, а также экономические, политические, социальные, экологические и уголовные риски. Предложен комплексный подход к формированию организационно-экономического обеспечения стратегии

экономического развития малого города, сущность которого заключается в определении основных долгосрочных и текущих приоритетов местного развития, улучшение механизма поддержки местного развития, стимулировании развития региональных и агломерационных связей на основе производственной кооперации и интеграции, гибкого регулирования и контроля за поведением субъектов хозяйствования.

Ключевые слова: *малый город; экономическое развитие; система управления; инфраструктурное обеспечение; организационно-экономическое обеспечение; стратегия развития малого города.*

SUMMARY

Chernyshov O. Yu. Formation of a Small Town Economic Development Management System. – As the manuscript.

The thesis for obtaining a degree of Candidate of Economics in the specialty 08.00.05 – development of productive forces and regional economics. – Donetsk National Technical University of the Ministry of Education and Science of Ukraine, Pokrovsk, 2017.

In the thesis scientific basement of economic development of the small towns governing in the conditions of a transformation of state policy of regional and local development are highlighted, features of a economic development of the small towns of Ukraine are defined and as well as methodical support to assessment of effectiveness of use of potential of economic development of a small town are improved. On this basis conceptual provisions of formation of a system of economic development of a small town governing, the direction of organizational, economic and infrastructure support of economic development of a small town are offered.

The main idea of the thesis is a realization of strategic approach to formation of a urban governance system and economic development of a small town. Also work procedures of development and realization of strategy of economic development of the small towns are described, the order of development, a statement and implementation of program documents on economic development is described.

Keywords: *small town, local economic development, management system, infrastructural support, regulatory support, organizational and economic support, economic development strategy of a small town.*

Підписано до друку 07.09.2017 р.

Формат 60×84 1/16. Ум. друк. арк. 0,9. Друк лазерний. Замовлення № 44/17.

Тираж 100 прим.

Надруковано у Видавничому центрі Індустріального інституту
ДВНЗ «ДонНТУ»